

Utlåtande 2006:195 RIII (Dnr 303-4483/2006)

Taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens livsmedelskontroll m.m.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

1. Kommunfullmäktiges beslut om gällande taxa den 14 juni 1999 (utl. 1999:12) upphävs.
2. Taxan för livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll och prövning fastställs till 800 kronor i timmen i enlighet med *bilaga 1*.
3. De beräkningsgrunder som används för fastställande av taxan godkänns.
4. Riskklassificeringssystemet godkänns enligt aktuell modell som fastställs av livsmedels- och jordbruksverket. Riskklassificeringssystemet ska användas vid fastställande av den årliga avgiften för de objekt som enligt lag omfattas av livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Den 1 januari trädde de EG-förordningar ikraft som utgör grunden i den nya europeiska livsmedelslagstiftningen.

EG-förordningarna kräver att varje medlemsland ska ha en finansiering av foder- och livsmedelskontrollen som innebär att tillräckliga finansiella resurser avsätts. Sverige har valt att finansieringen ska ske genom avgifter.

Enligt den nya kontrollavgiftsförordningen (2006:1166) bemyndigas och åläggs kommunerna att fatta nya beslut om timtaxa för foder- och livsmedelskontroll. De årliga kontrollavgifternas storlek skall motsvara full kostnads-täckning och till viss del vara grundad på de lokala kostnaderna för kontrollen. Principen om full kostnadstäckning innebär dock inte att all verksamhet kontrollmyndigheten utför skall avgiftsfinansieras. Fortfarande gäller att myndig-

heten genom rådgivning, information och på annat sätt ska underlätta för den enskilde företagaren att fullgöra sina skyldigheter enligt lagstiftningen. Denna del av verksamheten ingår inte i kontrollen och ska inte heller finansieras med avgifter.

Kommunfullmäktige ska förutom att besluta om timavgift även besluta om vilket riskklassificeringssystem kommunen ska tillämpa. Klassningen efter risk- och erfarenhet ska ge en årlig kontrolltid som sedan multipliceras med timavgiften vilket ger den årliga kontrollavgiften.

Beredning

Ärendet har beretts av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, där det har beretts av ekonomiavdelningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 21 november 2006 beslutat godkänna taxan med en timavgift om 800 kronor.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget till ny taxa med en timavgift om 800 kronor samt föreslagna korrigering av beräkningsgrunder för taxan och övriga beräkningsfaktorer som används för fastställande av miljö- och hälsoskyddsnämndens avgifter för livsmedelskontroller mm.

Mina synpunkter

Jag ställer mig positiv till förslaget om ny taxa. Förslaget innebär att kostnads täckningsgraden för livsmedelskontrollen mm. ökar och att kontrollerna i större utsträckning kan anpassas efter de individuella tillsynsobjektens behov.

Miljöförvaltningen har arbetat fram ett förslag i enlighet med Livsmedelsverkets vägledning. Förslaget är uppdelat i en riskmodul och en erfarenhetsmodul. Riskmodulen bestäms utifrån bl.a. verksamhetens art, vilka typer av livsmedel som hanteras och antalet anställda. Erfarenhetsmodulen tar hänsyn till hur verksamhetsutövaren sköter sin egenkontroll.

Det är bra med en taxa som baserar sig på en riskavvägning där hänsyn tas såväl till verksamhetens art som till verksamhetsutövarnas skötsamhet. Med ett sådant system kan kontrollmyndigheten koncentrera sig på de objekt som behöver mycket tillsyn. Oproportionerligt höga avgifter för verksamheter med låg risk undviks samtidigt som verksamhetsutövare med god egenkontroll premieras. LMV föreslår att samtliga verksamheter initialt delas in i erfarenhetsgrupp B, medan vårt förslag utgår ifrån erfarenhetsklass A. Jag anser att detta är ett bra sätt att skapa incitament för en god skötsamhet och att det också lägger grunden för ett gott samarbete mellan kontrollmyndighet och verksamhetsutövare. Inte minst gäller detta för alla de nytillkomna verksamheter som genom bestämmelserna i EG- förordningarna nu är undankastade registreringsplikt eller krav på godkännande.

Efter den 31 december 2006 bortfaller grunden för nuvarande avgiftsuttag och livsmedelskontroll får inte debiteras enligt de gamla bestämmelserna efter den dagen. Det är angeläget att beslut om ny taxa fattas omgående då ett eventuellt inkomstbortfall uppskattas till storleksordningen knappt två miljoner kronor per månad.

Bilagor

- Bilaga 1 Taxa för Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnds kontroll inom livsmedels- och foderlagstiftningen
- Bilaga 2 Vägledning – Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi anser att livsmedelstillsyn m.m. delvis bör vara finansierad med offentliga medel. God kvalitet på livsmedel är ett allmänt intresse. En offentligt finansierad tillsyn, som inte måste ägna mycket kraft åt att dra in pengar till verksamheten, kan göra intelligenta riskbaserade prioriteringar och behöver därför inte vara så stor.

En avgiftsfinansierad tillsyn kräver mycket byråkrati, och riskerar att bli ineffektiv och tappa övergripande fokus. Vi riskerar att få självgående tillsynsorganisationer, som uppträder olika i olika kommuner, organisationer som definierar och finansierar sig själva. Det är bra att de som missköter sig får betala för extra kontroller, men grundtillsynen bör samhället stå för.

Konsekvensbeskrivningarna i ärendet är delvis missledande. Stockholm har valt att placera samtliga anläggningar i erfarenhetsklass A, det vill säga den som tilldelas de mest skötsamma och som således kräver minst antal timmar för kontroll. Det ekonomiska incitamentet för näringsidkare att förbättra sin kontroll finns således inte. Malmö och Göteborg gör på annat sätt.

Beräkningsmodellen som kommit fram till en timkostnad på 800 kr är för generell och riskerar att drabba småföretag. Det vore rimligt att ha en mer individuell kostnadsbedömning som utgår från de reella kostnaderna för kontroll, provanalys etc.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunfullmäktiges beslut om gällande taxa den 14 juni 1999 (utl. 1999:12) upphävs.
2. Taxan för livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll och provning fastställs till 800 kronor i timmen i enlighet med *bilaga 1*.
3. De beräkningsgrunder som används för fastställande av taxan godkänns.

4. Riskklassificeringssystemet godkänns enligt aktuell modell som fastställs av livsmedels- och jordbruksverket. Riskklassificeringssystemet ska användas vid fastställande av den årliga avgiften för de objekt som enligt lag omfattas av livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll.

Stockholm den 6 december 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Ulla Hamilton

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Regeringen har beslutat om en ny taxekonstruktion för livsmedels- och foderavgifterna som ska träda i kraft 1 januari 2007 (SOU 2005:52). Detta innebär att en årlig avgift ska tas ut av alla företag och verksamheter som omfattas av livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll. Samma system ska gälla för samtliga områden. Kommunerna blir fr.o.m. 1 januari 2007 skyldiga att ta ut avgifter för livsmedels-, djurskydds-, och foderkontroll. Avgiften ska motsvara full kostnadstäckning, vilket det inte är i dag.

Syftet med förändringen är att både djurskydds- och livsmedelskontrollerna behöver bli fler och att antalet kontroller inte ska vara beroende av kommunens skatteuttag.

Miljö- och hälsoskyddsmyndens taxa tillämpas i samband med verkställighetsbeslut inom hela sin avgiftssättning inom livsmedels-, djurskydds- och foderkontrollen. Miljö- och hälsoskyddsmyndens taxa beräknas utifrån en genomsnittlig handlingskostnad per timme. Avgiften fastställs efter en riskklassificering som ger en årlig kontrolltid som därefter multipliceras med timavgiften.

Enligt de statliga kraven ska avgiften för livsmedels-, djurskydds-, och foderkontroll motsvara full kostnadstäckning. Miljö- och hälsoskyddsmynden har i sin självkostnadsberäkning utgått från myndens genomsnittliga (själv-) kostnad för 1 000 timmar debiterbar tid per årsarbetskraft (inspektör) vilket följer Sveriges kommuner och landsting underlag för beräkning av handläggningskostnad per timme. Myndens beräkningsgrunder har också samordnats med Göteborg och Malmö i syfte att åstadkomma en samsyn när det gäller självkostnadsberäkningen.

Taxan för livsmedels-, djurskydds-, och foderkontroll föreslås utgå med en timavgift om 800 kronor.

Idag omfattas ca. 6 000 verksamhetsutövare av livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll. Mynden beräknar att ytterligare 2 000 nya objekt kommer att behöva registreras och godkännas. Miljö- och hälsoskyddsmynden kommer att klassificera samtliga verksamhetsutövare. Klassificeringen baseras på risk och erfarenhet som utgår ifrån de risk- och erfarenhetsmoduler som Livsmedelsverket och Jordbruksverket har tagit fram.

Riskklassningen avgör sen hur många timmars inspektion varje verksamhetsutövare väntas behöva. Därefter görs finjusteringar utifrån hur väl det enskilda företaget sköter sin egenkontroll. De flesta verksamhetsutövare kommer från början att klassificeras in i den lägsta riskfaktorn (1) av (5). Den lägsta debiteringsavgiften är satt till 1 timme.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 november 2006 enligt förvaltningens förslag att

anta förvaltningens förslag till taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens livsmedelskontroll m.m.

överlämna förslaget till kommunstyrelsen för fastställelse av kommunfullmäktige att gälla fr.o.m. den 1 januari 2007 eller den senare dag som kommunfullmäktige antar taxan och med upphävande av den tidigare gällande taxan per den 31 december 2006.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden antar förslaget till ny ändrad taxa för livsmedels- och foderkontroll och prövning med en timavgift om 800 kronor. Beloppet är framräknat i enlighet med riktlinjer från Sveriges kommuner och landsting, SKL.

Förvaltningen föreslår att de risk- och erfarenhetsmoduler som Livsmedelsverket och Jordbruksverket tagit fram ska ligga till grund för Miljö- och hälsoskyddsnämndens taxa gällande livsmedels- och foderkontroll.

Det är nödvändigt att ersätta gällande taxa för att undvika ett inkomstbortfall under år 2007, då grunden för nuvarande avgiftsuttag helt bortfaller efter den 31 december 2006 och livsmedelskontroll därför inte får debiteras efter den dagen. Ett eventuellt inkomstbortfall uppskattas till storleksordningen knappt två miljoner kronor per månad. Taxan bör därför förordnas träda ikraft så snart som möjligt.

Den nya taxan beräknas ge ökade intäkter med ca fem miljoner kronor per år för den planerade tillsynen. Därutöver tillkommer intäkter för s.k. extraordinära kontroller som föranleds av bristande efterlevnad av regelverket.

Även miljö- och hälsoskyddsnämnderna i Göteborg och Malmö har föreslagit respektive kommunfullmäktige att använda de ovan nämnda risk- och erfarenhetsmodulerna. Timkostnaden för kontroll och prövning har i Göteborg beräknats uppgå till 870 kronor och i Malmö till 840 kronor.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, där det har beretts av ekonomiavdelningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget till ny taxa med en timavgift om 800 kronor samt föreslagna korrigering av beräkningsgrunder för taxan och övriga beräkningsfaktorer som används för fastställande av miljö- och hälsoskyddsnämndens avgifter för livsmedelskontroller mm. I budget för år 2007 framgår att intäktskravet för livsmedelskontrollen mm ska öka. Förslag till ny taxa innebär att kostnadstäckningsgraden för livsmedelskontrollen mm. ökar och ligger i linje med budget 2007. Därutöver ska principen vara att ett ökat behov av finansiering för kontrollverksamheten sker via avgifter. Taxan bör därför anpassas efter miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnadsutveckling till den grad av kostnadstäckning som taxeavgifterna i miljö- och hälsoskyddsnämndens budget förutsätts ge, vilket också ligger i linje med statens nya taxekonstruktion.

Konsekvensbeskrivning

Förslagen innebär att avgifterna kommer påverka samtliga ärendetyper. Avgifterna kommer att sättas utifrån varje verksamhetsutövers behov av tillsyn utifrån ett risktänkande och hur väl det enskilda företaget sköter sin egenkontroll. Det medför exempelvis att en skötsam restaurang premieras med lägre avgifter då den kräver färre timmars kontroll. För vissa objekt kommer avgiften att höjas jämfört med nuvarande system. Detta gäller exempelvis för vårdhem som hanterar livsmedel för känsliga konsumentgrupper med nedsatt immunförsvar. För andra verksamhetsområden innebär det nya systemet en sänkning, så är fallet för t.ex. bagerier och bryggerier som inte är högriskområden när det gäller livsmedelshantering.

Nedan redovisas beräknade avgifter miljö efter justering av - och hälsoskyddsnämndens taxa vid en timavgift om 800 kronor.

Objekt	Nuvarande avgift	Avgift efter justering av taxan	Beräknad tillsynstid
Restaurang, >30 årsarbetare	10 800 kronor	12 800 kronor	16 timmar
Restaurang, < 4 årsarbetare	2 100 kronor	3 200 kronor	4 timmar
Vårdhem	2 100 kronor	6 400 kronor	8 timmar
Bageri, inklusive brödförsäljning	7 200 kronor	1 600 kronor	2 timmar
Bageri, konditori	8 400 kronor	3 200 kronor	4 timmar
Bryggeri	28 000 kronor	3 200 kronor	4 timmar

Taxa för Stockholms miljö- och hälsoskydds nämnds kontroll inom livsmedels- och foderlagstiftningen

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Stockholms stads kostnader för offentlig kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805), de föreskrifter som meddelats med stöd av dessa lagar samt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagarna.

2 § Avgift enligt denna taxa tas ut för

1. prövning i ärenden om godkännande av anläggning
2. registrering av anläggning
3. handläggning och andra åtgärder vid offentlig kontroll i övrigt.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. offentlig kontroll som föranleds av klagomål som visar sig obefogat.
2. handläggning som föranleds av överklagande av beslut av enligt livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter, de föreskrifter som meddelats med stöd av dessa lagar samt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagarna.

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av miljö- och hälsoskydds nämnden efter handläggning av den ansökan, den anmälan eller den offentliga kontroll som medför avgiftsskyldighet.

Timtaxa (timavgift)

5 § Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan (timavgiften) 800 kronor per timme kontrolltid. Avgiftsuttag sker i förhållande till den kontrolltid som en anläggning tilldelas eller i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid avses med kontrolltid den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme per år tas ingen timavgift ut. För inspektioner, mätningar och andra offentliga kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julaf-

ton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

Avgift för prövning

6 § Den som ansöker om godkännande av en anläggning för att driva livsmedelsverksamhet ska betala en avgift för prövningen som motsvarar en årsavgift för anläggningen enligt 10 § med tillämpning av den riskklass som gäller för den typ av verksamhet som godkännandet avser och den erfarenhetsklass som nämnden bestämmer.

Avgift för prövning ska betalas för varje anläggning som ansökningen avser.

Avgiften för prövning får tas ut i förskott.

7 § För godkännande av en anläggning med anledning av ny livsmedelsföretagare eller sådan ändring av verksamheten som kräver godkännande ska, under förutsättning att godkännande för anläggningen tidigare lämnats, betalas halv avgift enligt 6 §.

8 § Avgift för prövning i ärenden om godkännande ska erläggas även om ansökan avslås.

Avgift för registrering

9 § Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för en timmes kontrolltid.

Årlig kontrollavgift

10 § För normal offentlig kontroll av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas.

Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid miljö- och hälsoskyddsmyndigheten tilldelar anläggningen. Kontrolltiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen bestående av en riskklassificering med hänsyn till typ av företag och verksamhet, produktionsstorlek och konsumentgrupper samt en erfarenhetsklassificering med hänsyn till myndighetens erfarenheter av verksamheten där avgiften successivt ökar för varje kategori. Härvid tillämpas Livsmedelsverkets gällande vägledning Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter. Den årliga kontrolltiden för varje riskklass och erfarenhetsklass framgår av publikationens tabell.

Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden multipliceras med timtaxan, dock lägst den minimiavgift som framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

11 § För normal offentlig kontroll av en foderanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas.

Avgiftens storlek baseras på den kontrolltid miljö- och hälsoskyddsmyndigheten tilldelar anläggningen. Kontrolltiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen bestående av en riskklassificering med hänsyn till typ av företag och verksamhet, produk-

tionens storlek och konsumentgrupper samt en erfarenhetsklassificering med hänsyn till nämndens erfarenheter av verksamheten. Härvid tillämpas Statens jordbruksverks gällande vägledning Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter. Den årliga kontrolltiden för varje riskklass och erfarenhetsklass framgår av publikationens tabell.

Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden (timmar) multipliceras med timtaxan.

12 § Om en företagare har flera livsmedelsanläggningar eller foderanläggningar inom samma byggnad eller område, ska företagaren betala full avgift för den anläggning/verksamhet vars kontrolltid är högst med tillägg av 75 procent av avgiften för övriga anläggningar.

13 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att anläggningen godkänns eller registrerats. Fast årlig avgift ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Avgiftsskyldigheten upphör från och med det kalenderår som följer efter det att verksamheten vid anläggningen har upphört.

Om anläggningen placeras i annan avgiftsklass eller annars tilldelas annan kontrolltid, ska den nya avgiften betalas från och med det följande kalenderåret.

14 § Den årliga kontrollavgiften ska betalas av den som äger eller innehar anläggningen (livsmedels- eller foderföretagaren) vid kalenderårets början.

Avgift för extra offentlig kontroll

15 § Om påvisandet av bristande efterlevnad medför offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten, tas avgift ut för nedlagd kontrolltid enligt timtaxan och för de faktiska kostnaderna för provtagning och analys av prover.

Enligt artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, ska den företagare som har ansvaret för den bristande efterlevnaden eller får den företagare som äger eller innehar produkterna vid den tid då den extra offentliga kontrollen genomförs debiteras de kostnader som den extra offentliga kontrollen medför.

Höjning eller nedsättning av avgift

16 § Om det finns särskilda skäl får miljö- och hälsoskyddsmyndigheten besluta att avgift enligt denna taxa ska höjas, sättas ned eller efterges.

Avgiftens erläggande m.m.

17 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Stockholms stad genom dess miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Verkställighetsfrågor m.m.

18 § Av 33 § livsmedelslagen och 33 § lag om foder och animaliska biprodukter, framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

19 § Enligt 31 § livsmedelslagen och 31 § lag om foder och animaliska biprodukter överklagas miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift hos länsstyrelsen.

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2007 eller det närmast följande månadskifte efter kommunfullmäktiges lagakraftvunna fastsällelsebeslut. I ärenden som rör godkännanden och registreringar tillämpas taxan på ärenden som kommer in efter denna dag.